

פורום מדידה, ידע ומחקר מפגש רביעי

ממשלת ישראל

ג'וינט ישראל
יחד בעשייה חברתית

סדר היום למפגש

- פתיחה
- עדכון לגבי ישיבת הוועד המנהל והמתווה הצפוי
- תזכורת לגבי המטרות שהוצבו בתחום המדידה
- הצגת שיטת המדידה הקיימת כיום בלמ"ס
- הצגת מסמך ה-IL0 בנוגע למדידת ההתנדבות
- דיון בנוגע לכל אחת מהמטרות בתחום המדידה, קביעת יעדים ודרכי פעולה
- סיכום

מטרת העל של הפורום

פיתוח תשתית למדידת ההתנדבות, לאיגום

ופיתוח ידע לתחום ההתנדבות ולקידום

הנראות האקדמית של ההתנדבות

והשתתפות החברתית בישראל.

המושגים שלנו

- **צרכים**: חסכים שאנו מעוניינים לממש או למלא אותם, כאנשי מקצוע.
- **מטרות**: הישג כללי שאנו מעוניינים להגשים אותו.
- **יעדים**: מטרות-משנה, בעלות היקף מצומצם יותר, שנגזרות מהמטרות.
- **דרכי פעולה**: הפעולות שיש לבצע על מנת להגשים את היעדים

הצרכים שעלו בפורום ואחריו בתחום המדידה

פיתוח כלים:

- ארגזי כלים מגוונים מותאמי צרכים
- פיתוח כלים למדידת איכות ההתנדבות והשפעתה
- פיתוח כלים למדידת אימפקט אזרחי, אידואולוגי, חברתי וסביבתי.
- פיתוח כלים למדידה לשימוש המגזר השלישי
- כלים למדידת האפקטיביות של ניהול ההתנדבות
- פיתוח תהליכי בקרת איכות לניהול התנדבות ומדידת איכות בתחום זה.
- הגדרות אופרציונליות ומדידות להצלחה
- הרחבת כלי מחקר קיימים
- בחינת ההתאמה של כלים קיימים, כגון BIG DATA

מדד סטנדרטי:

- בניית מדד בר-השוואה פנימי ובינלאומי.
- יצירת סטנדרטים למדידת ההתנדבות (הגדרת השאלה ושיטות המדידה)
- פיתוח מדד רגיש תרבותית המתכתב עם מדדים בעולם
- פיתוח תהליכי מדידה אפקטיביים

מטרות הפורום בתחום המדידה

- פיתוח שיטת מדידה אחידה בת השוואה פשוטה ומוסכמת על מנת להעריך את תחום ההתנדבות בישראל
- פיתוח כלים למדידת השפעה רב מימדית של ההתנדבות
- פיתוח מנגנונים למדידת איכות ניהול ההתנדבות
- פיתוח מנגנונים לעידוד ארגונים למדוד את עצמם

שאלות שחשוב לשאול בנוגע למדידת היקפי וטבע ההתנדבות

- תדירות המדידה
- הגוף המודד
- שיטת המדידה:

  - ההגדרה להתנדבות
  - מידת הפירוט הניתנת
  - עומק השאלות
  - יכולת בדיקת השינוי על פני שנים
  - יכולת השוואה בינלאומית

קריטריונים הכרחיים לעיצוב מודל למדידת ההתנדבות

- **השוואתיות**
- **ישימות**- חשוב לעצב גישת מדידה שניתן יהיה ליישם באזורים, תרבויות, נורמות ושפות שונות.
- **שיקולי עלות-תועלת**- חסם פוטנציאלי משמעותי לשימוש בסקרים הוא העלות. לכן שיקולי עלות תועלת חייבים להילקח בחשבון בעיצוב הגישה למדידת ההתנדבות.
- **אפקטיביות**- למקסם את המידע שנאסף, תוך שימוש במינימום של שאלות ותוך ווידוא כי כל טווח היעדים שהוצבו מכוסה על ידי שאלות בהתאם.
- **מהימנות**- הדבר מצריך פלטפורמה שמספקת כיסוי מספק לאוכלוסייה ומהימנות טכנית סולידית. מכיוון שהתנדבות יכולה להתבצע בסביבות מגוונות, כולל סביבות בלתי פורמאליות, ישנה עדיפויות, למשל, לקיום סקרים של אינדיבידואלים ולא של ארגונים- כי אלה יהיו מהימנים יותר בשיקוף הטווח המלא של התופעה.

הסקר החברתי- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

- סקר שנתי שוטף, הנערך על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה החל משנת 2002, בהזמנת אגף התקציבים במשרד האוצר.
- הסקר נעשה על מדגם חדש בכל שנה.
- הסקר מספק מידע מעודכן על תנאי החיים ועל רווחת האוכלוסייה בישראל.
- הסקר החברתי מורכב משני חלקים עיקריים:
  - גרעין קבוע, המכיל מספר רב של שאלות במגוון תחומי חיים, כגון: בריאות, דיור, תעסוקה, השכלה, מצב כלכלי, שימוש במחשב, דת ודתיות ועוד,
  - חלק מתחלף, המוקדש בכל שנה לנושא אחד או שניים, הנחקרים בהרחבה.

אוכלוסיית הסקר החברתי

- כל האוכלוסייה הקבועה של מדינת ישראל, בגיל 20 ומעלה.
- אוכלוסיית הסקר כוללת גם דיירי מוסדות השוהים במוסד שלא לצרכים טיפוליים (מעונות סטודנטים, מרכזי קליטה, דיור מוגן לאוכלוסייה המבוגרת).
- עולים חדשים נכללו באוכלוסיית הסקר, רק אם שהו בארץ לפחות 6 חודשים.
- החל משנת 2004, אוכלוסיית הסקר כוללת את תושבי מזרח ירושלים. לא נכללים באוכלוסיית הסקר:
  - דיירים במוסדות טיפוליים (כגון בתי אבות, בתי חולים לחולים במחלות כרוניות ובתי סוהר)
  - תושבים ישראלים ששהו בחו"ל למעלה משנה ברציפות בעת הסקר
  - דיפלומטים ועולים אשר הגיעו ארצה חצי שנה לפני מועד הריאיון לכל המאוחר
- שבטי בדווים ותושבים הגרים מחוץ ליישובים

השאלות בסקר החברתי

12.20.1 בשנים-עשר החודשים האחרונים, האם עסקת בפעילות התנדבותית?

- כולל: עזרה ללא תשלום (לעולים, לזקנים, לילדים וכדומה, באופן פרטי או במסגרת של ארגון או תנועה, כגון: ויצ"ו, המשמר האזרחי, ועד הורים). לא כולל: מתן תרומות, עזרה לבן משפחה או לחברים.

- 1. כן המשך ל- 12.30
- 2. לא עבור ל- 12.80
- לא ידוע/ מסרב

המשך שאלות- הסקר החברתי

12.30 האם הפעילות ההתנדבותית בה עסקת היא:

- 1. במסגרת ארגון או ארגונים כגון: יד שרה, מגן דוד אדום, משמר אזרחי, משטרה
עבור ל- 12.40
- 2. באופן פרטי
עבור ל- 12.70
- 3. גם במסגרת ארגון וגם באופן פרטי
עבור ל- 12.40
- לא ידוע/ מסרב
עבור ל- 12.70

המשך שאלות- הסקר החברתי

12.40 האם עסקת בפעילות התנדבותית ביותר מארגון אחד?

- 1. כן
- 2. לא
- לא ידוע/ מסרב

נוסח למתנדב בארגון אחד בלבד $2 = 12.40$

12.50 מהו שם הארגון בו <אתה מתנדב / את מתנדבת>?

נוסח למתנדב במספר ארגונים $1 = 12.40$

12.50 מהו שם הארגון בו <אתה מתנדב / את מתנדבת> יותר שעות?

המשך שאלות- הסקר החברתי

12.51 מהו תחום הפעילות של הארגון בו >אתה מתנדב/ את מתנדבת?<

- לסוקר: הצג למרואיין את החוברת בעמוד 18
- לסוקר: אם עסק במספר תחומים, בחר את התחום בו עסק מספר רב יותר של שעות
- לסוקר: הכוונה לתחום בו עוסק הארגון, ולא לפעילות בה עוסק המתנדב. לדוגמה, אדם שמתנדב לערוך קידוש לחולים בבי"ח- תחום ההתנדבות הוא 1- תחום הבריאות (ולא 7- פעילות דתית).

עבור ל- 12.70

המשך ל- 12.51.1
עבור ל- 12.70

1. תחום הבריאות, כגון: מד"א, בתי-חולים
2. עזרה לנזקקים כגון: מוגבלים, קשישים, נכים, מיעוטי יכולת, נוער במצוקה
3. חינוך
4. תרבות
5. הגנה ושמירה על הטבע ובעלי חיים
6. סדר ציבורי, כגון: משטרה, צבא, משמר אזרחי
7. פעילות דתית
8. תחום אחר
- לא ידוע/ מסרב

• 12.51.1 מהו התחום?

המשך שאלות- הסקר החברתי

12.70 בחודשים בהם התנדבת, כמה שעות בסה"כ בחודש עסקת בפעילות התנדבותית?

- לסוקר: אם התנדב במספר מקומות, יש לרשום את סך כל השעות בכל המקומות.
- לסוקר: אם הנדגם אמר מספר שעות לא קבוע, הקלד 998
- אם הנדגם אמר שהוא התנדב באופן חד פעמי, הקלד 997
- _____ (טווח 0-996)
- 997
- 998
- לא ידוע/ מסרב

מודלים מהעולם למדידת טבע והיקפי

Estimating Giving and
volunteering
(Cnaan et al)

מדידה מקוונת באמצעות
פאנל שיווקי

התנדבות פורמאלית, רק
בארגוני מגזר שלישי

שילוב בין שיטה התנהגותית
לתפישתית

תקופת התייחסות של השנה
האחרונה

Manual on the
Measurement of
Volunteer Work

מדריך שאמור לייצר את הקרקע
למדידה שיטתית בינלאומית בתחום

חבירה לגופי המדידה הממשלתיים
והוספת שאלון לסקרי שוק העבודה

הגדרה רחבה (יחסית) להתנדבות

שילוב בין שיטה התנהגותית
לתפישתית

תקופת התייחסות של ארבעת
השבועות האחרונים

Manual on the Measurement of Volunteer Work – International Labour Organization

This *Manual* is intended as a guide for countries in generating **systematic** and **comparable** data on volunteer work.

The objective is to **make available comparative cross-national data** on a significant form of work which is growing in importance but is often ignored or rarely captured in traditional economic statistics.

Doing so will help to **fulfil the United Nations Secretary General's recommendations** in his follow-up to the implementation of the International Year of Volunteers report (United Nations, 2005) that **governments “vigorously” pursue “actions to build up a knowledge base”** about volunteer work and to **“establish the economic value of volunteering.”**

Manual on the Measurement of Volunteer Work – International Labour Organization

במדריך שבעה פרקים:

הקדמה

הרציונל והאסטרטגיה למדידת ההתנדבות

הגדרת המונח התנדבות

מרכיבים עיקריים במודול הסקר המוצע למדידת פעילות התנדבותית

משתני מטרה וסיווגים

שיעור המתנדבים, הערך הכלכלי של ההתנדבות ושימושים אחרים.

יישום מודול הסקר והצגת הנתונים

המדריך מתמודד גם עם שאלות של שונות בין-תרבותית והתאמת השאלון למדינות ולתרבויות שונות.

נספחים, הכוללים את: המודול, ספר קידוד, כלי עזר שונים ועוד.

כיצד יש לבצע את הסקר- על פי ה ILO

- לצרף שאלות העוסקות בהתנדבות לסקרי שוק העבודה שמתבצעים על בסיס תקופתי כמעט בכל מדינה
- הרציונל:
  - מתקיימים על בסיס קבוע ועקבי במרבית מדינות העולם
  - מבוססים על משקי בית (להבדיל מסקרים אשר אוספים מידע מארגונים),
  - מכסים את כלל האוכלוסייה במדינה ולרוב נעשים על מדגמים רחבים מאד.
  - מנוהלים על ידי צוות מקצועי ומיומן מאד
  - בנויים כך שהם מכילים תהליכי התמודדות עם הטיות ושגיאות סטטיסטיות ועל כן מבטיחים מהימנות גבוהה.
  - מבוצעים גם כך במרבית המדינות, שילוב סקר על התנדבות במסגרת סקרים אלה יוזיל מאד את עלויות המדידה.

ההגדרה להתנדבות

- **"עבודה הנעשית ללא תשלום ושאינה בכפייה: תרומת זמן ללא קבלת תשלום לטובת פעילויות שמבוצעות במסגרת ארגון או ישירות עבור אחרים שאינם חלק ממשק הבית של המתנדב."**

המודול

- מתבסס על פעילות התנדבותית פרטנית.
- הנבדקים מתבקשים לזהות כל פעילות בה לקחו חלק במשך תקופת זמן מוגדרת, שתואמת את ההגדרה של פעילות התנדבותית.
- בפני נבדקים שעונים "לא", מוצגת רשימת פעילויות התנדבות והם נשאלים בשנית, האם לקחו חלק באחת מפעילויות אלה.
  - זאת במטרה לצמצם את המצבים בהם הנשאלים אינם מזהים את הפעילות בה הם לוקחים חלק כהתנדבות.
- תקופת ההתייחסות היא קצרה הרבה יותר מהמקובל בסקרים אחרים, במטרה לייצר תשובות מהימנות.
  - המודל מציע תקופת התייחסות של ארבעת השבועות האחרונים.
  - במקביל לשאלה זו, מציע המודל שאלה נוספת המנסה לתת ביטוי לפעילויות אפיזודות שיתכן והתרחשו פעם או פעמיים בשנה (לדוגמא סביב חגים).

שיטת המדידה של כנען ושות'

- מודל מדידה שעלויותיו והכספיות נמוכות ככל האפשר, היות והם זיהו כי זהו אחד החסמים המשמעותיים לביצוע של סקרים ומדידה.
- סקר מקוון- שמתבצע ברשת האינטרנט.
- יישום באמצעות חברת מחקר שיווקי המחזיקה בפאנל של מיליוני אמריקאים המשתתפים באופן תדיר בסקרים שהיא מבצעת (בתמורה לתמריצים כאלה ואחרים) ומתוכם ניתן לשאוב מדגם מייצג של האוכלוסייה.
- התמקדות בהתנדבות פורמאלית בלבד ורק בארגוני מגזר שלישי (הם לא ציינו את הסיבה לכך במאמרם)
- השאלה הנשאלת במודול זה היא: "האם התנדבת בשנה האחרונה דרך ארגון ללא כוונת רווח, כולל עמותות, בתי ספר, כנסיות, בתי חולים, מוזיאונים וכיו"ב?"

OECD

- Cooking, Caring and Volunteering: Unpaid work around the world

- מתבסס על Time Use Surveys מרחבי העולם
- השוואתיות מוגבלת בגלל סיווגים שונים במדינות שונות
- קיים מסמך המלצות לקיום סקרי Time Use באירופה
- לא מתקיים סקר מסוג זה בישראל

- Better Life Index

- מתבסס על סקר גאלופ העולמי
- 150 מדינות
- שאלון אחד לכל מדינה
- גילאי 15 ומעלה
- ישראל משתתפת. מספרים מפתיעים.

מודלים מהעולם למדידת אימפקט של התנדבות

Assessing the impact of multi-purpose community organizations

הערכת אימפקט ולא מדידת אימפקט. אין הגדרה אחת וגם לא תהיה, הכול תלוי קונטקסט

תרומת הארגון
לאימפקט ולא **ייחוס**
פעילות הארגון
לאימפקט

Longitudinal Research on the Impact of Youth Volunteering

מדידת השפעת ההתנדבות על המתנדבים, לא רק בזמן התנדבותם, אלא גם לאחר שנים, בעתידם

מגבלות תקציביות
משמעותיות

The Volunteering Impact Assessment Toolkit

אסופת מתודות וכלים הבודקים אימפקט על מתנדבים, ארגונים, מוטבים וקהילה

מדדים לבדיקת הון פיזי, כלכלי, אנושי, חברתי ותרבותי

האימפקט של ההתנדבות

הון תרבותי	הון חברתי	הון כלכלי	הון פיזי	הון אנושי	
חיזוק הזהות התרבותית והסובלנות	השתתפות חברתית	ערך הזמן וערך ההכשרה	קורסים, תעודות וכו'	כישורים	מתנדבים
שירותים משקפים את המגוון התרבותי בחברה	עליה במוניטין הארגון	ערך ההתנדבות פחות העלות שלה (VIVA)	תפוקות מדידות	השפעת המתנדבים על הצוות	ארגונים
הבנה והערכה לתרבויות שונות	בניית רשתות	גישה לשירותים שעלותם גבוהה	שיפור איכות וכמות השירותים	העצמת כישורים, פיתוח אישי	מוטבים
חיזוק הסובלנות ההדדית בקהילה	חיזוק הרשתות הקהילתיות	עלייה ברמת העלות/תועלת של השירותים הציבוריים	שיפור איכות וכמות השירותים בקהילה	אזרחים בעלי כישורים גבוהים יותר	קהילה